

ПУБЛІЧНЕ ПРАВО. ПОЛІТИКА В СФЕРІ БОРОТЬБИ ЗІ ЗЛОЧИННІСТЮ

Козич І. В.

ВЕКТОРНО-РІВНЕВА СИСТЕМА КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВОЇ ПОЛІТИКИ

УДК 343.2.01

Питання рівнів кримінально-правової політики нерідко ставало предметом зацікавлення фахівців у даній сфері. Так, Г.М. Міньковський вважав, що політика протидії злочинності існує на трьох рівнях: концептуальному, законодавчому і правозастосовчому [1]. П. Л. Фріс, продовжуючи запропонований Г.М.Міньковським ряд, виділяє наступні рівні кримінально-правової політики: доктринальний (науковий), концептуальний, законодавчий, правореалізаційний (який складається з двох підрівнів правозастосовного та правовиконавчого) [2]. Л. І. Беляєва, вважаючи кримінально-правову політику багаторівневим та багатоаспектним явищем, виділяє п'ять рівнів кримінально-правової політики: концептуальний, законодавчий, нормативний, управлінський, правозастосовчий [3]. Про різні рівні кримінально-правової політики говорять також С. С. Босхолов, А. А. Митрофанов та ін. Критерієм такої класифікації вказані автори визначають функціонально-організаційну складову кримінально-правової політики, що не зовсім точно співвідноситься з терміном «рівень», який, у першу чергу, пов'язується із певним ступенем розвитку чогось, і, по-друге, неодмінно викликає асоціацію щодо знаходження одного рівня вище чи нижче від іншого. Зазначені авторами рівні не можна розглядати як вищий чи нижчий, оскільки вони є проявом реалізації тієї чи іншої функції кримінально-правової політики. За важливістю вони є рівноцінними, адже не можна, наприклад, згадуючи Г. Спенсера, який прирівнював суспільно-політичні процеси до біологічного організму, вказувати, що функція печінки є більш важливою, аніж функція нирки чи легень.

Дійсно, академічний тлумачний словник української мови визначає термін «рівень» як «ступінь якості, величина і т.п., досягнуті у чому-небудь» [4]. Інший тлумачний словник української мови, окрім названого значення, визначає рівнем «шар ієрархічної структури» [5]. Виходячи з цього, слід зауважити, що вживаючи термін «рівень кримінально-правової політики», ми неодмінно зіткнемося з проблемами: 1) ступеня якості кожного з вказаних рівнів по відношенню до інших; 2) визначення місця кожного рівня в ієрархічній структурі всіх рівнів вказаної підсистеми політики у сфері боротьби зі злочинністю. Звичайно, у цьому випадку, як уже зазначалося, не зовсім коректно говорити про кращу якість або більш вагомий досягнення кримінально-правової політики, приміром, на законодавчому рівні, по відношенню до доктринального чи правозастосовчого рівнів, і навпаки. Тому, як уже зазначалося в попередніх дослідженнях, термінологічно поняття «рівень» більш підходить, наприклад, до адміністративно-територіального критерію поширення кримінально-правової політики [6], як-от, наприклад, кримінально-правова політика на міжнародному, загальнодержавному, регіональному чи локальному рівнях. Саме в такому розумінні словосполучення «рівень кримінально-правової політики» застосовується в даному дослідженні.

Для визначення співвідношення термінів «напря́м» і «напря́мок» стосовно їх виділення в політиці в цілому та в кримінально-правовій зокрема, слід звернутися за допомогою до філологів. Зокрема, Г. Сютя вказує, що «... колись просто близькі, але не тотожні за значенням слова напрям і напрямок за сучасною мовною нормою є взаємозамінними. Інша річ, що інколи логіка, чуття підказує мовцям, яке слово доречніше вжити в конкретній ситуації. Тому стратегічним буде напрям, а йдемо, рухаємося – у напрямку» [7]. Про таке зближення досліджуваних понять свідчать і праці у сфері кримінально-правової політики, адже науковці використовують як поняття «напря́м», так і «напря́мок». Хоча, за побажаннями Г. Сютя, варто керуватися логікою конкретного дослідження: якщо ми говоримо про кримінально-правову політику взагалі, то більш доцільним буде використання терміну «на-

прям», якщо ж про якийсь більш конкретний момент, наприклад, у контексті реалізації певної функції – можна застосовувати термін «напрямок».

Якщо ж говорити про вищезгадане співвідношення «внутрішня політика» й «зовнішня політика», то в науці, особливо щодо стратегічних напрямів політики, нерідко застосовується термін «вектор» [8]. Не є винятком і політика у сфері протидії злочинності. Зокрема, О. О. Титатенко говорить про «сучасний вектор кримінологічної політики держави у сфері протидії торгівлі людьми» [9], О. О. Кирбят'єв – про досвід кримінально-правової охорони професійної діяльності працівників правоохоронних органів «країн, які обрали європейський вектор розвитку» [10], Є. М. Вечерова – про «основні вектори сучасної кримінальної політики України» [11], К. А. Сляднева – про «загальноєвропейський вектор реформування кримінального судочинства» [12] та ін. «Вектор», як бачимо, також застосовується для позначення тих самих напрямів (напрямоків) політики, інколи з географічним забарвленням: європейський, євроатлантичний, євразійський і т.п.

З урахуванням вищенаведеного в рамках даного дослідження для позначення зовнішньої та внутрішньої політики та їх сфер використовується термін «вектор», для всіх інших випадків – «напрямок» чи «напрямок».

Визначившись із розумінням понять «рівень», «напрямок (напрямок)» та «вектор», варто окреслити систему кримінально-правової політики України.

Варто нагадати, що на думку фахівців-політологів, під державною політикою, зазвичай, розуміють сукупність ціннісних цілей, державно-управлінських заходів, рішень і дій, порядок реалізації державно-політичних рішень (поставлених державною владою цілей) і системи державного управління розвитком країни¹. Саме тому державна політика є тією стартовою точкою, від якої відштовхуються дослідники, шукаючи місце в ній будь-якого

1 Визначення «державна політика» не ставиться за мету у даному дослідженні, тому використовуються визначення фахівців з спеціалізованих галузей, у якому об'єднано ідеологічно-програмний та інституційно-функціональний підхід.

її напряму, у т.ч. кримінально-правової політики як підсистеми політики у сфері протидії злочинності .

Виходячи з окреслених вище характеристик «влада»-«підпорядкування», державна політика в цілому проявляється виключно в діяльності суб'єктів творення політики й носить виключно установчий характер. Саме тут формується загальнодержавна політика, яка залежить, у першу чергу, від реалізації програм партій (суб'єкт – Верховна Рада України) чи політичних лідерів (суб'єкт – Президент України), які відносяться до суб'єктів творення державної політики на кожен конкретний період. Приміром, у діючій Верховній Раді представлено 5 партій, що пройшли відповідний відсотковий бар'єр по безмандатному виборчому округу. У програмі кожної з них представлено їх бачення державної політики у т. ч. щодо політики у сфері протидії злочинності .

У цивілізованому світі виборці орієнтуються саме на програми політичних суб'єктів. Вони розуміють, що від їх вибору буде залежати державна політика на найближчі роки, адже вибрані представники тим чи іншим чином виконують обіцянки. Хотілося б досягти цього і в Україні, адже в нас, на жаль, поки що програмується «знищення» й «подолання» корупції, а також точкове «посилення кримінальної відповідальності». Можливо, в недалекому майбутньому нас очікують змістовні, а головне – відповідальні, політичні програми, реалізація яких і визначатиме державну політику України, а особливо – політику у сфері протидії злочинності.

Справедливості заради, потрібно відмітити й наявність деяких конкретних дій на реалізацію інших, окрім невпинної боротьби зі корупцією, програмних заяв. Це стосується створення в майбутньому Бюро фінансових розслідувань (законопроект № 1208 від 30.08.2019, ініціатор Гетманцев Д. О. [13]) як єдиного органу, що займатиметься розслідуванням економічних злочинів (себто задеклароване позбавлення Служби безпеки України права займатися цим), а також законодавче врегулювання питань володіння зброєю (Проект Закону про зброю № 1222 від 02.09.2019, ініціатори Фріс І. П., Матусевич О. Б. [14]). Законодавча робота триває, однак на підставі вищенаведеного вже зараз можна

стверджувати, що деякі програмні цілі щодо державної політики у сфері протидії злочинності, задекларовані на останніх виборах, поступово набувають конкретних законодавчих рис.

Отримавши (принаймні, теоретично) своє змістовне наповнення від панівних політичних сил, державна політика розгалужується на два самостійні вектори: *зовнішню* політику і *внутрішню* політику.

Цілком зрозуміло, що на відміну від державної політики, для якої притаманні виключно суб'єкти творення політики, у зовнішній та внутрішній політиці вже виділяються як суб'єкти творення політики, так і суб'єкти її реалізації. Приміром, для обох векторів державної політики суб'єктами творення політики (нагадаємо, що це органи, які визначають, установлюють правила чи процедури) виступатимуть Верховна Рада України та Президент України. Виходячи із положень ст. 12 Закону України «Про засади внутрішньої і зовнішньої політики», Верховна Рада України як єдиний орган законодавчої влади в Україні здійснює свої установчі повноваження шляхом визначення засад внутрішньої і зовнішньої політики, внесення у разі потреби змін до законодавства, законодавчого регулювання відносин, спрямованого на впровадження засад внутрішньої та зовнішньої політики у відповідних сферах, здійснення кадрової політики в межах, визначених Конституцією України, здійснення парламентського контролю [15]. А Президент України як глава держави, гарант державного суверенітету, територіальної цілісності України, додержання Конституції України, прав і свобод людини і громадянина – шляхом звернення із щорічними і позачерговими посланнями до Верховної Ради України про внутрішнє і зовнішнє становище України, в яких пропонується визначення, коригування засад внутрішньої і зовнішньої політики з урахуванням внутрішнього і зовнішнього становища України, здійснення керівництва зовнішньополітичною діяльністю держави, керівництва у сферах національної безпеки і оборони держави, реалізації права законодавчої ініціативи, зокрема, щодо внесення змін до законодавства, застосування права вето щодо прийнятих Верховною Радою України законів, у тому числі з підстав їх невідповідності засадам, визначеним За-

коном України «Про засади внутрішньої і зовнішньої політики», здійснення кадрової політики в межах, визначених Конституцією України, видання на виконання Конституції і законів України указів та розпоряджень [15].

Суб'єктами реалізації політики (нагадаємо, що це органи, які безпосередньо здійснюють, реалізують чи контролюють установлені верховною владою правила і процедури) виступають Рада національної безпеки і оборони України, Кабінет Міністрів України, центральні та місцеві органи виконавчої влади, інші державні органи, органи місцевого самоврядування тощо.

Так, у вищезгаданому Законі визначено, що Кабінет Міністрів України як вищий орган у системі органів виконавчої влади здійснює свої повноваження шляхом забезпечення здійснення внутрішньої і зовнішньої політики держави, спрямованої на реалізацію засад такої політики, забезпечення розроблення з метою реалізації цих засад у відповідній сфері проєктів законів та інших нормативно-правових актів, проведення експертизи таких проєктів на відповідність визначеним законом засадам, здійснення координації роботи міністерств, інших центральних органів виконавчої влади та спрямування її на забезпечення реалізації засад внутрішньої і зовнішньої політики у відповідних сферах суспільного і державного життя, здійснення кадрової політики в межах, визначених Конституцією та законами України, реалізації права законодавчої ініціативи та видання в межах своєї компетенції постанов і розпоряджень; центральні та місцеві органи виконавчої влади, інші державні органи – шляхом участі в межах своєї компетенції у формуванні та реалізації внутрішньої і зовнішньої політики у відповідній сфері, розроблення в межах наданих повноважень проєктів законів та інших нормативно-правових актів, спрямованих на реалізацію засад внутрішньої і зовнішньої політики, здійснення кадрової політики в межах, визначених законодавством; органи місцевого самоврядування – шляхом вирішення в межах Конституції і законів України питань місцевого значення у відповідних сферах внутрішньої політики та у сфері зовнішньоекономічної діяльності [15].

Законодавець чітко визначив, що внутрішня політика має свої сфери (преамбула Закону, статті 3-10), показавши тим самим своє ставлення до існуючої в науці дискусії щодо можливості використання для позначення цього терміну «сфери». Водночас, відповідно до ст. 11 та Преамбули до Закону України «Про засади внутрішньої і зовнішньої політики» для зовнішньої політики окремих сфер не передбачено, визначені лише її засади. Серед визначених в законі засад зовнішньої політики чітко виділяється «сприяння міжнародному миру і безпеці у світі, участь у всеосяжному політичному діалозі для підвищення взаємної довіри держав, подолання традиційних і нових загроз безпеці», яка і формує у т. ч. зовнішню політику і сфері протидії злочинності, підсистемою якої, як уже неодноразово вказувалося, є кримінально-правова політика.

Сукупність зовнішніх політик світових держав, принаймні тих, які беруть участь у світових політичних процесах, а також сукупність політик міждержавних об'єднань (наприклад, таких, як Європейський Союз) та міжнародних організацій, утворюють глобальну (світову) політику у сфері протидії злочинності. А конкретні, нормативно закріплені (наприклад, на рівні договору чи конвенції) відносини між конкретними суб'єктами становлять міжнародну політику як її частину.

Як бачимо, політика у сфері протидії злочинності давно вийшла за межі регулювання кожної окремо взятої держави. У зв'язку з цим виняткового значення для розвитку такої політики мають рекомендаційні, роз'яснювальні та інші рішення органів міжнародного значення. Та й навіть просто врахування досвіду інших країн щодо врегулювання окремих вузьких проблем загальних чи спеціальних сфер кримінально-правової політики допоможе зекономити значну частину коштів держави при впровадженні заходів реалізації політики у сфері протидії злочинності. У зв'язку з цим виняткової ваги набувають матеріали Конгресів ООН із попередження злочинів.

Слід зауважити, що в документах всіх без винятку Конгресів ООН із питань попередження злочинів, термін «політика у сфері протидії злочинності» як такий не вживається. Мова в них йде

про політику соціального захисту, до якої, власне, і входить політика у сфері протидії злочинності. Проте не тільки вона, а й цілий комплекс інших напрямків державної політики, спрямованих на соціальний захист (в розумінні «убезпечення» населення від правопорушень).

Наприклад, під час Третього конгресу ООН з попередження злочинів і режимів для злочинців (Стокгольм, 9-18 серпня 1965 р.) розглядалася ціла низка питань, що стосувалися протидії злочинності взагалі і її окремим проявам зокрема: «... Слід звернути увагу на комплекс проблем, що стосувалися наукових досліджень стосовно політики у сфері протидії злочинності. Учасникам конгресу було зауважено, що питаннями про протидію злочинності слід займатися постійно, оскільки неможливо дати таку характеристику злочинності, яка б була актуальна в будь-який часовий період розвитку людства. Незважаючи на нерідко вузько спрямований характер таких досліджень, вони завжди були й будуть корисні, оскільки вони «... дозволяють формулювати політику соціального захисту, досить гнучку для того, щоб задовольняти потреби...» [16], які виникають у сфері протидії злочинності. Як бачимо, учасники Конгресу розглядають питання глобально, у рамках загальнодержавної політики, а не тільки в межах однієї сфери кримінально-правової підсистеми політики у сфері боротьби зі злочинністю [17].

Таким чином, ще раз слід наголосити на важливості не тільки об'єднання зовнішніх політик держав, а й на врахуванні рішень відповідних міжнародних організацій.

Внутрішня політика, як уже зазначалося, на відміну від зовнішньої, має чітко окреслені в Законі України «Про засади внутрішньої і зовнішньої політики» сфери.

В рамках такої сфери, як розбудова державності, у ст. 3 вказаного Закону виділено цілий ряд засад, однією з яких передбачено «боротьба із злочинністю шляхом поліпшення координації роботи правоохоронних органів, оптимізації їх структури, належного забезпечення їх діяльності». А це вже конкретний прояв політики у сфері боротьби зі злочинністю в рамках внутрішньої політики.

Тут ще слід звернути увагу й на те, що, власне, входить у предмет вивчення кримінально-правової політики: «...поліпшення координації роботи правоохоронних органів, оптимізації їх структури, належного забезпечення їх діяльності». На відміну від кримінального права, яке безпосередньо регулює чи охороняє кримінально-правові відносини, кримінально-правова політика повинна виробити ефективно функціонуючий механізм взаємодії відповідних органів та установ.

А вже внутрішня політика, у залежності від адміністративно-територіального устрою, розподіляється за рівнями, причому для загальнодержавного рівня характерною є наявність як суб'єктів творення, так і суб'єктів реалізації політики, а для регіонального та локального рівня – зазвичай тільки суб'єктів реалізації.

Отож, як бачимо, кримінально-правова політика має чітку векторно-рівневу схему, яка відображає особливості її функціонування в державній політиці.

1. Миньковский Г. М. *Политология борьбы с преступностью (вместо предисловия)* Исмаилов И. А. *Преступность и уголовная политика (актуальные проблемы борьбы с преступностью)*. Азейбаджанское государственное издательство, 1990. С. 17-19.
2. Фріс П. Л. До питання про рівні кримінально-правової політики. *Право і суспільство. Міжнародний журнал*. 2015, № 2. С. 157-166.
3. Беляева Л. И. *Уголовная политика и ее реализация органами внутренних дел*. М., 2003. URL: http://adhdportal.com/book_1818_chapter_3_1_Ponjatie_soderzhanie_i_urovni_ugolovnoj_politiki.html (дата звернення 04.06.2019).
4. Академічний тлумачний словник української мови. В 11 т. К., 1970-1980. Т.8. С. 547.
5. Тлумачний словник української мови URL: <http://uktdic.appspot.com/?q=рівень> (дата звернення 4.06.2019).
6. Козич І. В. Рівні та площини кримінально-правової політики. *Політика в сфері боротьби зі злочинністю: актуальні проблеми сьогодення: присвяченої 20-ій річниці створення Юридичного інституту: матеріали науково-практичної Інтернет-конференції (23–30 квітня 2012 року)* URL: <http://law-dep.pu.if.ua/conference/files/kozych.pdf>. (дата звернення 4.06.2019).

7. Сюта Г. *Напряма-напрямок. Алфавітний покажчик «Мовні труднощі»*. ІДС «Культура мови на щодень». URL: <http://kulturamovny.univ.kiev.ua/KM/pdfs/Magazine57-58-30.pdf>.
8. Див., напр.: Кравченко П. А. *Потреба політичного вибору та вектори розвитку для сучасної України. Актуальні проблеми філософії та соціології*. Серія : Філософія. 2014. Вип. 2. С. 36-42; Грушко О. О. *Європейський вектор зовнішньої політики України в експертних оцінках (за матеріалами якісних ЗМІ)*. Вісник Дніпропетровського університету. Серія : Філософія. Соціологія. Політологія. 2012. Т. 20, вип. 22(4). С. 215-222; Токар О. *Європейський вектор та нова якість інформаційної політики України*. Наукові записки [Національного університету «Острозька академія». Серія : Політичні науки. 2010. Вип. 4. С. 328-338 та ін.
9. Титаренко О. О. *Сучасний вектор кримінологічної політики держави у сфері протидії торгівлі людьми*. Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. 2015. № 4. С. 285-296.
10. Кирбят'єв О. О. *Досвід країн пострадянського простору у сфері кримінально-правової охорони професійної діяльності працівників правоохоронних органів, які обрали європейський вектор розвитку*. Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. 2019. № 2. С. 143-149.
11. Вечерова Є. М. *Кримінально-правові санкції крізь призму основних векторів сучасної кримінальної політики України (критичний аналіз деяких новел кримінального кодексу України)*. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Юриспруденція. 2015. Вип. 13(2). С. 64-66.
12. Сляднева К. А. *Диспозитивність як загальноєвропейський вектор реформування кримінального судочинства*. Вісник кримінального судочинства. 2017. № 4. С. 76-81.
13. *Проект Закону про Бюро фінансових розслідувань № 1208 від 30.08.2019*. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=66516. (дата звернення 21.01.2020).
14. *Проект Закону про зброю № 1222 від 02.09.2019*. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=66594 (дата звернення 21.01.2020).
15. *Про засади внутрішньої і зовнішньої політики : Закон України № 2411-VI від 1 липня 2010 року*. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2010, № 40, ст.527.

15. *Социальные факторы и предупреждение преступности (с обращением особого внимания на роль общественности, семьи, возможностей получения образования и работы) // A/CONF.26/2. Третий конгресс ООН по предупреждению преступлений и режимам для преступников (Стокгольм, 9-18 августа 1965 г.). – ООН: Рабочий документ, подготовленный секретариатом ООН. С. 2.*
17. *Козич І.В. Питання політики в сфері протидії злочинності в матеріалах Третього конгресу ООН з попередження злочинів і режимів для злочинців. Актуальні проблеми вдосконалення чинного законодавства України. 2013. №3. С.244-252.*

Козич І.В. Векторно-рівнева система кримінально-правової політики

У даній статті автор пропонує власні підходи до рівнів кримінально-правової політики. В науковій літературі, зазвичай, критерієм класифікації визначають функціонально-організаційну складову кримінально-правової політики, що не зовсім точно співвідноситься з терміном «рівень», який, у першу чергу, пов'язується із певним ступенем розвитку чогось, і, по-друге, неодмінно викликає асоціацію щодо знаходження одного рівня вище чи нижче від іншого. Рівні не можна розглядати як вищий чи нижчий, оскільки вони є проявом реалізації тієї чи іншої функції кримінально-правової політики. За важливістю вони є рівноцінними. Термінологічно поняття «рівень» більш підходить, наприклад, до адміністративно-територіального критерію поширення кримінально-правової політики.

Для позначення зовнішньої та внутрішньої політики та їх сфер використовується термін «вектор», для всіх інших випадків – «напрямок» чи «напрямок». В статті вказується, що державна політика розгалужується на два самостійні вектори: зовнішню політику і внутрішню політику.

На думку автора внутрішня політика, у залежності від адміністративно-територіального устрою, розподіляється за рівнями, причому для загальнодержавного рівня характерною є наявність як суб'єктів творення, так і суб'єктів реалізації політики, а для регіонального та локального рівня – зазвичай тільки суб'єктів реалізації.

У статті резюмовано, що кримінально-правова політика має чітку векторно-рівневу схему, яка відображає особливості її функціонування в державній політиці.

Ключові слова: політика в сфері протидії злочинності, кримінально-правова політика, політико-правова система, рівні кримінально-правової політики, вектори кримінально-правової політики.

Kozych I.V. Vector-level system of criminal law policy

In this article, the author offers his own approaches to the levels of criminal law policy. In the scientific literature, as a rule, the criterion of classification determines the functional and organizational component of criminal law policy, which is not exactly correlated with the term «level», which, first of all, is associated with a certain

degree of development of something, and, secondly, inevitably evokes the association of finding one level above or below another. Levels cannot be considered as higher or lower, as they are a manifestation of the implementation of a function of criminal law policy. They are equal in importance. Terminologically, the concept of «level» is more appropriate, for example, to the administrative-territorial criteria of the spread of criminal law policy.

The term «vector» is used to denote foreign and domestic policy and their spheres, and for all other cases - «direction». The article states that public policy branches into two independent vectors: foreign policy and domestic policy.

According to the author, domestic policy, depending on the administrative-territorial system, is divided into levels, and for the national level is characterized by the presence of both subjects of creation and subjects of policy implementation, and for the regional and local level - usually only sub. implementation projects.

The article summarizes that the criminal law policy has a clear vector-level scheme, which reflects the peculiarities of its functioning in public policy.

Key words: crime prevention policy, criminal law policy, political and legal system, levels of criminal law policy, vectors of criminal law policy.

Медицький І. Б.

ВИТРАТИ НА ПЕНІТЕНЦІАРНУ СИСТЕМУ У СТРУКТУРІ ОПОСЕРЕДКОВАНИХ НАСЛІДКІВ ЗЛОЧИННОСТІ

УДК 343.9

Постановка проблеми. Кризовість існуючої системи покарань та необхідність негайного проведення її системної реформи уже тривалий час визнається на державно-нормативному рівні, як і вимушена потреба у залученні на реалізацію декларованих завдань все більшої кількості бюджетних коштів. В Україні недостатність фінансування уже неодноразово зумовлювала зменшення обсягу та згортання уже розпочатих програм, що негативно позначалося на стабільності й послідовності державного впливу та очікуваних результатах (варто лише згадати Державну цільову програму реформування Державної кримінально-виконавчої служби (Надалі по тексту – ДКВС України) на 2013-2017 роки, яка залишалася чинною менше року після її прийняття). З іншої ж сторони, збільшення бюджетних асигнувань на утримання пенітенціарної системи переломлюються через призму неефективних